

Jstarska Riječ
izlazi svakog četvrtka u veče.
Družina mjeseca izdaje go-
spodarsku novinu "Gospo-
dar". Pretpisana za tenušivo
iznos 15-kratna lira na godinu,
za inozemstvo 25-kratna lira. Ured-
ništvo i uprava lista: Trst
(Trieste) - Piazza Oberdan 1/II.

ISTARSKA RIJEČ

Tjednik za pouku, gospodarstvo i politiku istarskog naroda.

"Slogom rastu male živari, a nesloga sve pokvari". — Narodna poslovica.

Oglesi stope 8 lira
za svaki centimetar visine u
širini jednog stupca. Za više-
kratno izvršenje daje se zintan
popust od 10%. Poštanski tarif
svaka riječ 40 cent. Dopisi se
šalju u redstvu, a novac upravlja.
Nefranirana se pisma ne prima-
ju, a rukopisi se ne vraćaju.

Nettunske konvencije

Nettunske konvencije, potpisane od predstavnika Italije i Jugoslavije u Nettunu kraj Rim 20. jula 1925., izazvane su u zadnje dane u Jugoslovenskoj velikoj borbi. Jugoslavija nije još ratificirala te konvencije, to jest konvencije nisu još priznate od jugoslovenske Narodne Skupštine, pa prema tome nisu još stupile na snagu. Kako Nettunske konvencije tvere vrlo važnu točku u odnosačima između Italije i Jugoslavije, pa se preko njih ne može nikako preći zeli li se obnoviti ugovor o prijateljstvu, koji do mala ističe, da je jugoslovenska vlast odlučila, da će postoljiti Skupštinsku konvenciju na ratifikaciju. Zato jo š u Vladinoj opoziciji i u narodu došlo do uzbune.

O Nettunske konvencijama se mnogo piše, a i mi u veće puta spominjemo, ali mali je onih, koji zna-
du to te konvencije zapravo sadrže. Za informaciju naših čitatelja, da li svi oni mogli stvoriti što ob-
ektivniji sud o njihovom značaju, domaćima u našem listu sažaj svih točaka Nettunske konvencije.

I.

U prvu kategoriju spadaju konven-
cije koje se mogu označiti kao likvidacija pitanja koja proizlaze iz stanja stvorenog Mirovnim Ugovorima i u kojima su obe države na jedan ili drugi način zainteresovane, a to su:

**Konvencija o dugovanjima i potraži-
vanjima.** — Ova konvencija bila je potrebna, jer nije Mirovni Ugovorima utvrđeno po kojem klijenu i u kojoj valutu treba da se plate privatno pravni dugovi u bivšim a. u. krunama između pripadnika savezničkih država, u našem slučaju, dakle, između Jugoslavije i Italije. U konvenciji je primljeno načelo da se za jednu a. u. krunu platiti 25 para, a ne tako su neki italijanski sudovi sudili, a italijanski potraživaoci tražili, 60 italijanskih centzima. Od tog načela ima u konvenciji nekoliko izuzetaka: Tako će oni ljudi koji su na dan raznjenje a. u. novčanica u Ilijiskoj Krajini stanovati, te se tek kasnije u Jugoslaviju preseliti, primati i platiti u Iramu prema talijanskoj konvenciji, jer je ona za njih već bila stupila na snagu. Drugi izuzetak tice se hipoteka u Italiji koju treba isto tako platiti u Iramu, jer postoji i protiv-predlog. Isto važi za stotinečke knjižice Jugoslavene, koje će italijanski novčani zavodi isplatići u Iramu ako glase na donosioce ili se mogu donosioce bez legitimacije plati. U pravila slučaja, pak, može dužnik, ako dođe da ne bi, bez ekonomike propasti mogao ispuniti svoje obaveze, tražiti od suda smanjenje svoga duga. Ovo važi narocito za one dužnike koji su dali stalno vojnike potvrdio ili čini dužnost u kupovanju ratnih zajmova. Posebne odredbe važe za vrijednosne harte i osiguranja.

**Sporazum o privatopravnim ugo-
vorima.** — Ovim sporazumom usvojen je donekle praksa koja se u nekim zemljama razvila u pogledu ugovora iz sloba prije trećeg novembra 1918. godine. Stranka za koju bi ispunjenje ugovora imalo znatno štetne posledice može od suda tražiti da ugovor ponisti ili da mu izmjeni uslove. U prvom slučaju može sud priznati primjeru ratnakud.

Od toga pravila ima nekoliko izuze-
taka, na primer u pogledu hipoteku, novčanih dugova, osiguranja i t. d.

Sporazum o revizijama. — Za Ri-

vezi sa ovim pitanjem i na osnovu
lanjske beogradске konvencije o re-
stituiciji za vrijeme ratnog stana odre-
seni predmeta likvidovano je i pitanje
naknadno stete jugoslovenskih duž-
vajana u Trstu za vrijeme italijanske
vojničke okupacije. Forfetarni pri-
znat je Jugoslaviji u to ime iznos od
četiri i po miliona lira iz kojeg će se
platiti i štete jug, tadašnjeg konzulata
nosiljka i zgradje konzularne de-
legacije.

**Sporazum o isplati bolničkih troško-
va.** — Isplatiće se međusobno sami
troškovi od prvog januara 1921. unapred. Za slučaj spora predviđen je iz-
borni sud.

Sporazum o radnicima. — Ograniči-
vaju koja u jednoj ili drugoj državi po-
stoje u pogledu zaposljivanja stranih
radnika ostaju na snazi. Izuzetak se
pravi samo u pogledu onih radnika ko-
ji su na drugoj teritoriji već bili zapos-
leni između prvog januara 1920. i
prvog januara 1925., što ima da dana
narocito važnost za jug, radnike i druge
namještene na Rijeci i bližnjim
sada italijanskim općinama.

Posebne odredbe predviđaju olakšice
za putovanja prekomorskih seljenika
kao i radnika, koji idu na rad u evropske
države, na pr. Jugoslaveni u Francusku preko Italije.

**Konvencija o likvidaciji socijalnih
osiguranja.** — Mirovni ugovorima
presećene su teritorije nekih zavoda
socijalnog osiguranja. Ovom se kon-
vencijom likvidiraju dotični odnosi i
djeli osiguranici. Iz likvidacije tri-
ščanskog zavoda za osiguranje radnika
protiv nezgoda jug, će slični centralni
zavod u Zagrebu primiti 462.380.78 lira
i potraživanja za ostale prinose. Iz do-
hodne privremene uprave italijanskih
zavoda u okupiranim krajevima jug, će
slični zavod primiti ukupno 36.999.07
lira i nekoliko krunskih depozita. Od
zavoda na Rijeci primite Jugoslaviju
21.309 lira. Regulisan je i pitanje osi-
guranja jugos., pomorske za vrijeme
revizije Jugoslaviji pripali pomor-
skih ladija, koje je dalo povoda za mom-
čište Jugoslavenske državne ispla-
ćite zaostala premije, ali čim prije bje-
ti likvidovana i njihova potraživanja
za reviziju njihovih brodova. U tu
svrhu će jugoslovenska vlast ukinuti sve
dosadašnje sekvencije. Od dužnih
svoća neće se ni s jedne ni s druge stra-
ne platiti kamate. Italija će vratići
korist jug, pomorsca za vrijeme revizije
uplaćene prinose, kako na jugo-
slovenskim, toliko i na italijanskim
ladijama, ako se blagovremeno prijave
iz likvidacije pomorskih pomoćničih
i riječkih bolnici pod uslovom koji važi
za Italijane. Ovo važi i za neke za-
razne bolesti.

Sporazum o riječkoj bolnici. — U
ovom sporazumu zajmajuće se jugoslovenskim općinama u političkim srezovima Sušaku, Crkvenicu, Novi, Senj, Kastav i Krk izvjestan broj kreveta u
rijeckoj bolnici pod uslovom koji važi
za Italijane. Ovo važi i za neke za-
razne bolesti.

Sporazum o arhivima. — Ovaj spo-
razum usvojio je načela, koja su utvr-
đena odnosnom rimskom konvenci-
jom iz 1922. godine. Podjelu arhiva i
registrature izvršiće mješovita komisija
sdružinskih, finansijskih, pomorskih i
političko-upravnih stručnjaka.

**Sporazum o državljanstvu riječkih
prirodjnika.** — Za opredjeljenje državljanstva riječkih pri-
rodjnika na sada podjeljenoj riječkoj
teritoriji uzeto je kao osnova posljednje
boravište dotičnih lica, odnosno njego-
vog roditelja. Izuzimaju se samo oni
koji su stekli zavičajnost tek poslije
prvog januara 1910. godine (Trijanjan-
ski Ugovor) ili uslijed svoje državne
službe. Otvor je pak novoročni rok za
općiju i predviđeni su posebni slučaji
brihanja državljanstva. U pogledu
učilovica utvrđene su pravde odre-
đene u mirovnim ugovorima. U po-
glavlju trgovinskih država i pravnih li-
čina omogućeno je u izjedinstvenim slučajevim
prenos slijediću bez potrebe likvidacije,
ni placanje takša što važi i za već
izvršeni prenos. To je važno za nekoja-
ju bivšu riječku državu. Za sporove
predviđaju se nadležnost izbornog suda.

**Sporazum o kažnjavanju sumskih
prekršaja u pogranicnoj zoni.** — Na
želju jug. pograničnih općina, koje trpe-

velike štete uslijed kradje drva u po-
gradnjim šumama, utvrđen je sporazum
kojim se osigurava međusobna
i pomoć obroštanjem vlasti u cilju si-
gurne i brzog kažnjavanja svih pre-
kršaja.

II.

Druga kategorija obuhvata sporazu-
me kojima je svrha potpuno izvršenje
rimskog Ugovora u pogledu Rijekе; i
odnose se samo na bivšu riječku terito-
riju. Ovamo spadaju:

**Sporazum o riječkoj općinskoj imo-
vini i javnim dugovima.** — Na bivšoj
rijeckoj teritoriji, koja je Rimskim
Ugovorom pripala Jugoslaviji, i koja je
po svojoj površini dosta posebna, nai-
za se samo oko 900 stanovnika najvećim
djelom radnika i seljaka, koji plaćaju
male poreze. Prema takvom stanju
stvaci bilo je teško naći klijenj za pod-
jednake i dugova, koji za Jugosla-
viju ne bi bio štetan. Postignut je s
toga sporazum u smislu da ostaju
Rijeki i imovina i javni dugovi, ali s
tim da Jugoslaviji Italiju isplati 2 i po
milijuni lira, i da joj za doba od 50
godina u zaupku sume, koje se na-
laze na jug, teritoriju za godišnju za-
kušnjenu od 25.000 lira. Ovo zakupno
pravo biće uključeno u zemljiskim
knjižama. Netaknuta ostaju i prava
stanovnika u pogledu paša, sjec i t.
d. u ovim sumama. U pogledu efek-
tivnih i vodovodnih naprava riječkih,
jug, teritoriju predviđeno je mo-
gućnost otputa. Bivšim riječkim pri-
radnicima, suda jug, državljanim, osigurano je uživanje svih beneficija,
koje u pogledu javne pomoći uživaju
na Rijeci italijanski prednici.

**Sporazum o davanju vode i električ-
ne snage jugoslovenskim okolnim općinama.** — Ovaj je sporazum važan za
sudska pristaništa i za bivšu riječku,
suda jug, selu, koja će nadalje dobiti
vatru vodi i električnu snagu pod jed-
nakim uslovima kao i Rijeci. Obave-
zu u tom pogledu primila je na Rijeku
sama jugoslovenska država.

**Sporazum o upotrebi groblja u Dre-
novi i prenosu mrtvaca.** — Selo Drenovo
potpalo je skoro celo pod Jugoslaviju,
dok su groblje i crkva ostali pod Italijom.
Ovim sporazumom osigurava se
jugoslovenskom državljanim za doba
od deset godina upotreba groblja a s
druge strane olakšava se prenos lje-
šina na Rijeku na Trsat i za Sušaku na
rijecko groblje s oživom na već posto-
jeće grobnice.

Sporazum o riječkoj bolnici. — U
ovom sporazumu zajmajuće se jugoslovenskim općinama u političkim srezovima
Sušaku, Crkvenicu, Novi, Senj, Kastav i Krk izvjestan broj kreveta u
rijeckoj bolnici pod uslovom koji važi
za Italijane. Ovo važi i za neke za-
razne bolesti.

Sporazum o arhivima. — Ovaj spo-
razum usvojio je načela, koja su utvr-
đena odnosnom rimskom konvenci-
jom iz 1922. godine. Podjelu arhiva i
registrature izvršiće mješovita komisija
sdružinskih, finansijskih, pomorskih i
političko-upravnih stručnjaka.

**Sporazum o državljanstvu riječkih
prirodjnika.** — Za opredjeljenje državljanstva riječkih pri-
rodjnika na sada podjeljenoj riječkoj
teritoriji uzeto je kao osnova posljednje
boravište dotičnih lica, odnosno njego-
vog roditelja. Izuzimaju se samo oni
koji su stekli zavičajnost tek poslije
prvog januara 1910. godine (Trijanjan-
ski Ugovor) ili uslijed svoje državne
službe. Otvor je pak novoročni rok za
općiju i predviđeni su posebni slučaji
brihanja državljanstva. U pogledu
učilovica utvrđene su pravde odre-
đene u mirovnim ugovorima. U po-
glavlju trgovinskih država i pravnih li-
čina omogućeno je u izjedinstvenim slučajevim
prenos slijediću bez potrebe likvidacije,
ni placanje takša što važi i za već
izvršeni prenos. To je važno za nekoja-
ju bivšu riječku državu. Za sporove
predviđaju se nadležnost izbornog suda.

Sporazum o penzijama. — Načelno
čita se svaka država penziju samo svoj-
im penzionerima. Ipak će Italija
i statut Jugoslaviji forfetarni iznos od
600 hiljada lira za one jug. državljane, rad-

nike i radnike, koji su bili zapošteni u
rijecko duhanskoj fabriči i za one
državne činovnike koji uslijed gore na-
vedene odredbe o državljanstvu stižu
jugoslovensko mjesto italijanskog drž-
avljanstva, Penzije plaćaće im Jugosla-
vijaju. I tu je predviđena nadležnost
izbornog suda. Opštinske penzije pla-
ćaće dotična općina bez obzira na drž-
avljanstvo, izuzev slučaju, da bi došla
općina opticala za drugo a ne ono držav-
ljanstvo, koje im po konvenciji pri-
pada.

Sporazum o porezima. — Svaka država
na naplaćivaće za svoj račun zaostale
poreze na svojoj teritoriji. Trgovinske
kuće i društva koja su bili protokolirati
na Rijeci, a imaju svoje predveze
u Jugoslaviji smatraće se u pogledu
poreza da imaju svoje sjedište u Jugosla-
viji ako onamo prenesi i svoje sjedi-
šte u roku od šest mjeseci.

**Sporazum o uzdržavanju i regulis-
anju Rijekine.** — Na dužini od četiri kilo-
metra Rijeka pravi granični između
Jugoslavije i italijansku državu, dok su gornji i donji tok na jug. teritoriji.
Troškovi izdržavanja i regulis-
anja ipak su podjeljeni napola, jer ima
i Rijeka veliki interes da se osigura od
poplava. Radovi održavanja i vodile
komisija u kojoj nema nadglašanja jedne
delegacije sa strane druge. Sušacki kol-
ski most, koji su Danuncići legioni
porušili, sagradile Italija u roku od
jedne godine o svojem trošku. Kao što
je poznato, jedna inještova komisija
je već odobrila dotični projekt.

Sporazum o ostalim mostovima. — Za
popravku ostalih triju, istom prili-
kom porušenih mostova, koji su važni
za saobraćaj između sušacke stanice
na Brajdici i Rijeku Italija će dati pri-
nos od 2 milijuna tira.

**Sporazum o carinskem nadzoru i ri-
boolvu u sušackim i riječkim vodama.** — Da se omogući slobodni ulaz i izlaz
iz sušackog pristaništa koji vodi direktno
u italijansku teritoriju vode pod riječkim valobromom, postignut je
sporazum kojim se dio ovih voda pred
pristaništem Jugoslaviji dodjeljuje. Sporazumom je utvrđena i carinska
služba u ovim vodama i utvrđeno da
se tamo ladje ne smiju zaustavljati
da ne spriječe ulaz i izlaz iz jug. pri-
staništa. Najzad se na riječke vode pro-
širuju i odredbe brijonske konvencije
o ribolovu.

Sporazum o općenju sudskeh vlasti. — Dopravljivanje između riječkih i jug-
sudskeh vlasti koje su podredjene Ap-
elacionim Sudovima u Ljubljani, Zagrebu,
Splitu i Sarajevu moći će svaka
strana vršiti direktno i na svome jezi-
ku.

III.

U treće kategoriju dolaze sporazumi
za izvršenje člana 9. Rimskog Ugovora,
da se odnosi na prava jugoslovenskih
manjina na Rijeci i na regulisanje iz-
vjesnih drugih planata na Rijeci i u Dal-
maciji. U tom cilju sklopljeni su:

**Sporazum za primjenu pomenutog
člana 9.** — Jugoslovenski optanti na Ri-
jeku ižuvaće sva prava koji uživaju ita-
lijanski optanti u Dalmaciji na osnovu
Rapskog Ugovora i Sv. Margaritskih
Konvencija, naročito pak a) neće biti
prinudjeni da se izsele, što je inače mi-
rovni ugovorima propisano; b) imaju
pravo slobodno upotrebu jezika. To važi
naročito za općine sa sudovima, sa
političko-administrativnim i financij-
skim vlastima izuzev carinskih. Ovo
pravo imaju i jug. advokati, izuzev slu-
čaj da zastupaju italijanskog državljana.
Javni bilježnici, koji su za kvalifikovani
ovlašćeni su na zahtjev jug. optantu sa-
stavljavati bilježničke aktne na jug. jezi-
ku bez potrebe prevoda; c) Osigurana
je sloboda kulte (crkve, i. sl.) i
utvrđeni su pravni i javni knjigarni. Za tim
regulisano pitanje priznaja visokos-
kolskih diploma, koje su stečene do
dane potpis ove konvencije na visokim
školama obiju država ili bivše A. U.
monarhije. Jug. optantima priznato je
i pravo izvršavanja njihovog zavjera a
i jeficentima, koji vrše svoju praksu već

IZ RIJEKE.

Nobile. - Razne ekspedicije na sjeverni i na južni Pol. - Pobjednici i pobijedeni, Cook i Pearl. - Amundsen i Scott. - Andree.

Mi doživljajem velika stvari. Dok ovo pišem još se ne zna za sudbinu generala Nobile i njegovih drugova, ali se iz časa u čas isčekuju vijesti, da su ti polarni putnici u životu. U tu svrhu organizovane su razne ekspedicije, kojima će bez sumnje poći za rukom, da u najkraće vrijeme hake nešto svjetla u tu za sada još dosta mračnu i mučnu tajnu.

Bilo je i u prelosti slučajevac, gdje se za razne polarnе istraživačeve nije dugo znalo, dati su vremena tih živih, ali se bijase u vrijeme, kad još nije bilo ni aeronavni radnici, tako da se je potrebno čekati mjesec i mjesec, a kadaš i godine, dok je od njih stigla takva vijest. Zato je i napetost u ovim prilikama bila daleko manja od današnjeg budućeg da svaka stvar, što dugo traje, gubi na zanimljivosti.

Tako još i onda, kad je ona austrijska ekspedicija bila otisnuta na sjever. U njoj je bilo nekoliko mornara, takodje i iz ovog istog krajeva. Dugo vremena nije se nijedan nista znalo, i mnogi su već bili sista zaboravili na njih. Onda je nejednom stigao gus, da su spaseni i cijeli svijet stao da gori o njima i da ih slavi.

Tako bijaš i prije dvadeset godina. Englez Shackleton bio je krenuo na jug, u namjeri, da će stići do južnog pola. Preko dvadeset mjeseci nije se u njemu vidio ništa, i niko nije više piozao za njega. Kad je jednog dana pušačič da se je vratio u Novu Zelandsku. Pola nije dosegnuo, ali mu se znatno približio. Čini mi se da je još imao da prevali svići i sedamdeset kilometara puta. Međutim morao je da se vrati, jer mu je bilo ponestalo hiranje.

Jos se nije pravo vratio kući, i već se spremio drugi Englez - Scott da i on počuša izvršiti ono što nije mogao da izvrši Shackleton. Kremao je u južne polarnе krajeve latjom "Terra Nova", iskreao se, da prezima i o njemu ni glasa. Ljudi kao da su zaboravili i na nj.

U isto vrijeme spremio se i jedan drugi poznati polarni putnik Ronal Amundsen, na putovanju, ali ne prema južnom, već put južnog pola. Odabran je bio jedan put velikog naziva kroz Berengovo tijesno, što dijeli Sibir od Afrike u Američkoj. Ponamski kanal još nije bio otvoren, zato bi Amundsen bio trebao obići Kap Horn, ulijet u Tih Ocean i zaploviti put sjevre. I već se je bio dobio na to putovanje, kad je jednog dana, kao iz vreda neba, grom pučio nemadan i nečuvan glas, da je potokrio neki Amerikanac Cook.

Nu vijet svijet se kao ponamino. — Hvala Bogu, kličao se svuda, pol je potkriven, onaj strašni, sjeverni pol, koji je već do tada progutao mnogo zlata i nemalo ljudskih životâ. Živio Cook! Živio Cook! — Vrapti se svuda, i u jedan se mah novino, kao lude rasipale o njemu, njegove fotografije izazile u svim ilustracijama, njegovo imo bilo je u svim ustima.

All to nije trajalo dugo. Kad smo se našme najnjamnje nadali, osvanuti u novimnađena druga nemadan vijest, koja nas je sve presnetela. Dan prije bio se s Polom vratio jedan drugi Amerikanac, Robert Peary, koji je tokozauzao nesamo da je on prvi stupio nogom na sjeverni Pol, već je pokazao, da onaj Cook nije bio ni bližu Polu, a kamo li na njemu. Opet novine, da polute, i a mi svj. koji smo to čitali, da se ponamimo od čuda. Ta zar van se ne čini, da se to svrzovalo baš kaš romantičima, što ih nekada na našu radost i uživanje pisao pojkovi Žil Verne?

Jos nisam svršio.

Ona Amundsen, koji se je, kako malo prije spomenuli, spremio, da obidje Ameriku i da se kroz Berengovo tijesno provuče na sjeverni Pol, što je u Buenos Airesu, gdje je sa svojim brodom "Framom" bio pristao, da je Peary odkrio sjeverni Pol, i da vam pravo kažem, ostao je malo razočaran i utruen. Sto će on sad, posto ga je drugi pretakao? Tko će se više da zahtije za njegovo putovanje na sjever, kad je tajna poča već otkrivena.

I misli ovako, misli onako, dok nije najzad smislio i odlučio ovo: on ne je obišao Ameriku niti će zapoviti put sjevernog pola. On će radije krenuti na jug, pa doseći južni Pol, ako Bog i sreća dade. Istina, na putu prema južnom Polu naložio se u to vrijeme kako već napomenuli onaj Englez Scott, ali Amundsen pomisli, da bi moglo biti kao neka vrsta natječaj između njega i Scotta, pa komu posluži sreća, njegovu neka joj i slava.

I zaploviti put juga. Opet je svjet zaboravio i njega i Scotta, kadli se postlige godine dana preou vijest, da je Amundsen stigao na južni Pol i tamo izvješio zastavu svoje norveške domovine i svu onu zemlju pravozim enom svoga kralja Haakona.

Oduševljenje, svijetu bilo neopisivo, svu su slavili junačkoga Amundsona pa i Englezima, kojima je ipak bio žao, što nije slava pripala njihovu čovjeku: smjelom putniku Scottu.

Međutim o njemu nije se dugo ništa čulo; tek u poteku god. 1913. doznalo se, da je vraćajući se s Polu poginuo sa četiri svoja druga. On je bio stigao na Pol 18. januara 1912. i našao netaknuto norve-

sku zastavu, što ju je ondje ostavio Amundsen nekoliko dana prije. Tada se vrati istim putem, kojim je bio i pošao. Janjan bijaš takoj povratak. Scott ga je opisao u svom dnevniku, što su ga do njega nasli. Nađište su mu jedan za drugim poginuli dva druga, a onda se on s ostatim dvojicom morao da skloni pod šator, da se zaštite od strasnog orkana, koji je onda puni devet dana divljao. Hrane nisu imali i tu su sva trojica poginula. Iz postješnje Scottove poruke vadim samo ovo:

„Na našem povratku nismo imali ni jednog hlepog dana. Po danu 30 stupnjeva, na početku 47. ispod mistic. Ne vjerujem, da su ljudski bića preživjeli ikada jedan mjesec takvog života, kakvog smo ga mi preživjeli. Mi bismo i to svladali, da nam nisu isto poginula naša dva druga, da nam nije ponestalo goriva, da su nam nije zahvaljujajući slijedeća i to kojih 20 kilometara od mjesto, gdje smo se nadali nači hrane. Ostalibl smo, teško mi je pisati. Ali sa svoje strane ne želim ovaj put, kojim su dozakazalo, da Englezi umiju izdržati i teže napore, međusobno se pomagati i ići u smrt jakim dubom.“

Klanjam se volji Provodnosti spremnji da izvršimo svoje dužnosti da zadnjeg dana, Zrtvovati smo život za čast svoje domovine. Molimo naše ženjake, da se poštuju za one, što ostaju iza nas. Da sam ostaš živ, ispričao bih pretrijene muke i odvraćajući mojih drugova, a to bi potreslo svakog Engleza. Ove kratke bilješke i naša mrtva tjelesa neka nadoknade to pričanje, ali ne sumnjam, da će ženjaka tako veliko kašto je naša, učiniti sve, da e dostojno opskrbe naše obitelji. Robert Scott“

Nobile je imao i jednoga preteču, a zvao se Andreje. Bio je rođan Sved. Jednog dana donijele su novinu vijest, da je taj Andreje krenuo da je sva dva svoja druga u zadržicu put Pola. To je bilo ravno prije trideset i jednog godina (1897). Prošao dan dva, pri tri, ja jedan sedmica pa dvije, proši mjeseci, prošle godine i u slijednom Ardeću mi traži ni glasa. I nikad se nije saznao, kako je svršio... Rokac.

One tri...

Korzom je išta jutros jedna žena i vodila za ruku jednog dočaranača.

— Mama, upis u neko mališan, zasto ti je tata malo prije rekao, da si — kameala?

— Zato, odgovorio mališan, što kameala može sedam dana da radi i hoda, a da ne piće, dok vrat će može sedam dana da piće, a da ne radi, onda ima baš nast.

Duganj:

Da vježbatelja idu Korzom, a ja slušam, sto razgovaraju. Jedan će drugome:

— Jesi li kuzao svojoj taci, da si gotovo sve svoje izgubio u onoj spekulaciji i da ćete odsada unaprijed morati objave da skriješ svoje izlazke?

— Rekao sam joj, a ona meni: nek putni pustiše i kavani.

A mješini šešir, fine cipele i opavice?

— To da mora ostati kao i prije — odbrusila mi je i — gotovo.

Posebđuju: Juče je neki stranac upitao u kavani Micićelinu, da kako se plaća na Bićeji stanarine; anticipativno ili posticipativno? Micićelin odgovorio:

— Ca manje pitate? Ja nisam već pet let platiti ni solidna fita, ni po ču.

— Otkuda?

BURZA.

Dne 7. juniju moglo se je u Trstu kupiti ići prodati:

1. amer. dolar za lira 18.95; 1 lira sterlina za lira 92.65; 100 frane, franaka za lira 74.65; 100 šv. franaka za lira 365.75; 100 belgi, franaka za lira 265.—; 100 njem. marka za lira 45.—; 100 aust. šilinga za lira 267.—; 100 českih kruna za lira 56.25; 100 jug. dinara za lira 33.45.

DAROVI

u fond „Istarsku Riječ“.

Da počaste usponom pok. Marije Ribić rođ. Poropat iz Vodice darovateljima: Ribić Martin Lira 20; Rupena Tereza L. 10; Ribić Anton L. 5; Ribić Ana L. 5; Poropat Jelena L. 5; Poropat Milka L. 2; Juršićeva Tereza L. 2; Juršićeva Danica L. 2. Ukipno Lira 51.

Uprava se plemenitim darovateljima najtoplje pozdravlja.

Kad se užge milada krv. — To je naslov nove knjige istarskih pripovijesti, koju je napisao poznatni istarski pisac Ernest Radetić. Knjiga stoji 3 lire i 50 cent. sa postarinom, a naravuje se i 50 cent. na krovu. Tiskar: Ivan Stari.

Izдавač, direktor i odgovorni urednik: IVAN STARI
Tiskar: TISKARA „EDINOST“ U TRSTU.

Dragica Sušić
Martin Rojac
danas vjenčani

Sv. Ivan od Šterne-Kastelli, 6. lipnja 1928.

Rashvani dubokom boli javljamo svoj rodbini, prijateljima i znancima lužnu vijest, da je naš premili suprug, odnosno otac, gospodin

Gjuro Franković

u 64. godini, 1. lipnja u 15 1/2 sati, nakon duge i teške bolesti blago u Gospodinu preminuo.

Smrtni ostaci neprežaljenog nam pokojnika bit će sahranjeni 3. lipnja u 15 1/2 sati na skupnom groblju na Mirogoju u Zagrebu.

SV. misa zadužnica održat će se 4. lipnja u 7 1/2 sati u župnoj crkvi sv. Petra.

ZAGREB-BERŠEĆ, 2. lipnja 1928.

Tugujuća supruga i djeca.

Fuškulinsko društvo za štednju i zajmove, Fuškulinsko registr. zadruga s neogr. jamstvom

POZIV

redovitu glavnu skupštinu

koja će se obdržavati

dne 10. juniju 1928., u nedjelju, u 2 sata poslije podne u društvenom prostoriju ma na Fuškulini

DNEVNI RED:

- Citanje zapisnika zadnje glavne skupštine.
- Izvješće upravnog odbora.
- Izvješće nadzornog odbora.
- Potvrda računskog zaključka za god. 1927.
- Izbor upravnog odbora.
- Slučajnost.

Ako u određeni sat ne bude prisutan predstavnik broj članova, skupština se obdržavati podne vlasti kasnije i zaključivati pravovaljano bez obzira na prisutan broj članova.

ODBOR.

KRASAN POSJED U KASTAVSTINI, kuća sa štalam i ljeplim posjedom, li vadom, pripajnicama i sunom, na raskriju, zgodno za trgovinu, prodaje se uz vrlo povoljniju cenu. Obraćati se na Vinko Marčelja, Skrljevo - stanicu Bakar, Jugoslavija.

SMILAJOD

izvrsno je sredstvo protiv arteriosklerose, reumatizmu, teškom disanju, kašju i kataru, uspiješno sredstvo za olješenje osobitno preporučljivo za osobe stare preko 50 godina.

Dohiva se samo u ljekarni

CASTELLANOVICHE, TRST

Vlasnik: F. Boletfio

Via Giulianli 42 (Sv. Jakov.)

Širite „Istarsku Riječ“!

„LA BLOCCHISTA TESSILE“

Via Madonnina 8 - TRST - Via Madonnina 8

Nastavlja se razprodaja u Via Madonnina 8 u Irgovini „LA BLOCCHISTA TESSILE“ velike množine robe, po veoma niskim cijenama.

Evo spisak nekajih cijena:

PAMUČNA ROBA	ČARAPE
Platno Madonna extra	po L. 1:90 m
- domaći, teško	2:50 m
- irlandsко	2:90 m
- za plahle	4:75 m
Ubrisi macramé	1:90 komad
- leški	1:90 m
Kupno ubris	5:90 m
Rukopisni muški, veliki	— 70 m
Stolnaci sandrski tip	— 90 m
Meli ubrisi teški	4:50 m
	1:75 komad
Pokrivaci, mješani vuna	po L. 12:90 komad
Platno za stružnje (Stramace)	2:80 m
Panama za muške košulje	2:50 m
Popolin svileni za košulje	5:50 m
Kuhinjske krpe	2:95 m

„LA BLOCCHISTA TESSILE“

TRST, VIA MADONNINA 8

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

Telefon: 5-18 Podružnica u TRSTU: Via XXX Ottobre, 11 Telefon: 5-18

CENTRALNI U LJUBLJANI: Dionička glavnica i pričuva: 60.000.000 dinara.

PODRUŽNICE: Brežice, Celje, Črnomelj, GORICA, Kranj, Maribor, Metković, Novi Sad, Novemesto, Ptuj, Rakov, Sarajevo, Slovenjgradec, Split, Šibenik, seckstorska Rogatča Slatina.

Bavi se svim bankovnim poslovima. Prima uložke na uložne knjižice te ih ukupno čuje sa 4 1/2 %, a uložke na tekuće račune i na otakz vezane uložke najugodnije uz dogovor. Izvršava burzne naloge i daje u najam sigurnosne kutije (SAFES).

BBG Biagajna je otvorena od 9:00-12:00, i od 14:00-16 sati.